

СТАНОВИЩЕ на Хранително-вкусовата индустрия относно проектозакона за данък „обществено здраве“

Хранително-вкусовата промишленост застава твърдо против идеята за въвеждане на т.нар. данък „обществено здраве“. Данъкът ще доведе до драстично вдигане на цените, без да има здравен резултат. Предприятията в страната започват обмисляне за реструктуриране и ревизиране на цялостната си инвестиционна политика.

Бизнесът счита мярката за неефективна и няма да подкрепи предложения закон, защото:

1) Здравните мотиви на закона са недоказани

Българите са с най-нисък калориен прием и с един от най-ниските индекси на телесна маса в ЕС. Всички изследвания показват, че проблемите на хората с наднормено тегло, включително на децата, са следствие от неактивния начин на живот и няма нито едно научно изследване, което да доказва, че консумацията на определени храни, вкл. напитки самостоятелно води до затлъстяване и наднормено тегло.

„Основната причина за затлъстяването и наднорменото тегло е енергиен дисбаланс между консумираните калории и изразходваните калории“. СЗО

Ние като индустрия смятаме, че усилията трябва да бъдат фокусирани именно върху подкрепа на активен начин на живот, масов спорт и повишена информираност за балансиран хранителен режим.

Българското потребление на включените в обхвата на данъка храни е в пъти по-ниско от това в страни, които експериментираха с въвеждането на данъка или отхвърлиха прилагането му, с ясното съзнание, че е неработещ инструмент. **Пренасянето на чужд опит в случая е нерелевантно за страната ни.** Българските изследвания и международни сравнения доказват, че: 1) след 1999 г. се увеличава значително потреблението на храни, които могат да се смятат за по-здравословни; 2) ако се обложат предлаганите съставки на храни и напитки, ще се ограничи незначителна част от общото потребление: на солта – около 1%, на захарта – около 6%, на напитките – около 3%.

Постигнатите нива на безопасност на предлаганите храни ще бъдат понижени, поради засилване присъствието на пазара на нерегламентиран внос с ниско качество и без ясен произход и увеличаване дела на „сивата икономика“. Облагането на определени групи храни ще пренасочи потребителското търсене към по-евтини продукти, с понижени качествени показатели, и произведени в сивия сектор. Контрол върху тях не може да бъде приложен.

2) Ефект за повишаване на приходите в бюджета няма да има, напротив - ще бъде негативен

Сигурните последствия от законопроекта са драстично увеличаване на данъци и цени, без публична дискусия и съгласието на хората, че тази мярка е желана. Това ще доведе до заместващ внос (около 15%), свиване на данъчно наблюдаваните обороти (около 9%) и увеличаване дела на „сивата икономика“. Огромни загуби ще има за българското производство - ще фалират малки и средни предприятия, ще бъдат съкратени минимум 4300 работни места. От това сигурен негативен ефект ще бъдат: 27,4 млн. лв. по-малко приходи от ДДФЛ и осигуровки, 80-90 млн. лв. по-малко ДДС и намаление на прихода от корпоративния данък. Въвеждането на новия данък изисква значителни допълнителни държавни разходи извън бюджета (около 42,5 млн. лв. за учредяване, оборудване и обучение на нова администрация, за администриране и т.н.). **Следователно планираният 150 млн. допълнителен приход ще бъде компрометиран от щетите за другите данъчни приходи.**

В допълнение, се очакват глоби и значителни публични разходи по дела в ЕС за дискриминация и непозволена държавна помощ. В същото време, се създават сигурни условия за избягване на сивия сектор; за коруптиране на контролните органи; за отлив на инвеститори и намаляване на инвестициите. **Единственият сигурен ефект ще бъдат щетите върху социално-слабите домакинства с още по-нездравословно хранене.**

СТАНОВИЩЕ на Хранително-вкусовата индустрия относно проектозакона за данък „обществено здраве“

- 3) **Предприятията от ХВП сме готови да се включим ефективно, както нееднократно сме декларирали, в национални инициативи, в програми за подобряване на общественото здраве, за профилактика на наднорменото тегло и на социално-значими заболявания**

Декларирали сме пред МЗ и готовността си да рекламираме обществено-здравни послания; да организираме масови мероприятия за физическа активност и спорт; да участваме заедно с министерствата на образованието, здравеопазването и спорта в общ европейски проект за изграждането на висококачествена стандартизирана инфраструктура за училищен и масов спорт и отговорно заявяваме, че нашето партньорство може да започне веднага.

В случай, че данък „обществено здраве“ се приеме, представителите на индустрията и всички бизнес-структури, които стоят зад нея, ще потърсят правата си пред европейските институции. Ще отстояваме позицията си непоколебимо, за да не допуснем с данъка да бъде унищожен малкия и среден бизнес, който е гръбнака на всяка една работеща икономика.

Национален Браншови съюз хлебопроизводители и сладкари

Асоциация на производителите на безалкохолни напитки в България

Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци

Асоциация на месопеработвателите в България

Сдружение на производителите на растителни масла и маслопродукти в България

Съюз на производителите на захар и захарни продукти

Съюз по хранителна промишленост

Опит, примери и история на страните от ЕС с данък върху храните**Дания**

Това е страната в Европа с най-дълга история на данък „вредни храни“. Облагане на безалкохолни напитки беше в сила в Дания повече от 80 години. Въпреки това, процентът на хората с наднормено тегло и висок Индекс на телесна маса (ИТМ), (Body Mass Index -BMI), продължава да расте. Процентът на датчаните, имащи ИТМ по-висок от 30, се увеличава от 9,5% през 2000 г. на 13,5% през 2010 година. В същото време, многобройни изследвания през последните няколко десетилетия не успяват да покажат пряка връзка между приемането на мазни храни и сърдечносъдовите заболявания. Нито едно мащабно проучване не доказва подобна връзка. Това, заедно с демонстрираните редица негативи, произтичащи от тези данъци, доведоха до решението на датското правителство да отмени всички подобни данъци през 2014 г.

Конкретното развитие на изследванията, обсъжданията и решенията на Дания.

- През 2007 г. датското правителство създава така наречената „Профилактична комисия“, която след около две години, през 2009 г., публикува доклад с 52 мерки, които трябва да подобрят средната продължителност на живот на датчаните.

- На основата на споменатия доклад на „Профилактичната комисия“ се въвежда данъчна реформа, която включва увеличаването на данъците върху храни, както и въвеждането на един изцяло нов данък, обхващащ сладките, сладоледа и шоколада, безалкохолни напитки и храни, съдържащи наситени мазнини.

- На 1 октомври 2011 Дания въвежда и „данък мазнини“, за да се бори срещу нездравословния начин на живот. Той обхваща дори месо, млечни продукти, растителни мазнини, съдържащи повече от 2,3% наситени мазнини. Продуктите с по-малко съдържание на наситени мазнини от 2,3% на 100 г., каквито са повечето видове млека, са били изключени от новия данък.

- Новата данъчна реформа предизвиква доста широко обсъждане, не само в ЕС. Интересно е да се отбележи, че въведеният данък „вредни храни“ в Дания предизвика смесени реакции в ЕС, като ЕК дори предприема разследване, за да определи дали нововъведеният през 2011 г. и отменен по-късно данък не е **представлявал форма на непозволена държавна помощ** за някои продукти и фирми в страната. Става въпрос за производителите на храни, които не са били засегнати от новия данък.

- Малко повече от година след въвеждането на данъка, през януари 2013 г., **новото датско правителство решава да го премахне поради доста противоречивите резултати от прилагането му. Данъкът е отменен.**

Сега от **Европейската Комисия възразяват**, че някои храни са били неправомерно изключени от този данък, като така производителите са получили неправомерно държавна помощ за разлика от конкурентите си. Ако ЕК стигне до извода, че изключени от данъка фирми е трябвало да го плащат, те ще са **принудени да го внесат с натрупаните досега лихви.**

- От този данък са изключени определени продуктови категории (месо, прясно мляко), също източници на наситени мазнини. **Още тогава ЕК заявява, че изключването на категории храни от данъка нарушава правилото за честна конкуренция и представлява непряка държавна помощ.**

- Тогава правителството решава данъкът да бъде намален на килограм наситени мазнини в храната, като разширяват продуктовата група. Това действие поражда ново противоречие, доколкото специфичните части от облаганата храна (парчета месо от едно животно) имат различно съдържание на наситени мазнини и еднаквият

данък обезсмисля желанието на потребителя да избере по-качествен продукт. • Тази разновидност на данъка влиза в сила през ноември 2011 г. и е отменена още през август 2012 година.

• Още веднага след въвеждането на данъка става ясен един от основните му ефекти – **активизирането на трансграничната търговия**. Тя от своя страна води до негативно въздействие върху пазара на труда. Датската търговска камара и Съветът за селско стопанство и храни правят изследване, което показва, че 80% от анкетираните не са променили хранителните си навици след въвеждането на данъка. В същото време много хора са започнали **да пазаруват хранителни стоки от съседна Германия**, а немските магазини са започнали да рекламират с брошури в пощенските кутии на датчаните. Според същото изследване **за първите месеци от въвеждането на данъка са загубени около 1300 работни места**.

Наблюдават се обаче други, свързани или странични, ефекти като:

- a. **увеличение на цените на базови продукти (напр. маргарин и масло)**, участващи в състава и ценообразуването на други продукти,
- b. **изместване на потреблението в посока на заместване с по-евтини и нискокачествени продукти и/или такива, които не попадат в обхвата на данъка,**
- c. **риск от повишена консумация на въглехидрати или по-некачествени алтернативи** на облаганите продукти,
- d. **повишаване на разходите на бизнеса и свързания с това риск от закриване на работни места** в Дания,
- e. **негативна социална оценка** поради силната чувствителност на потребителите при поскъпване на стоките.

Негативните реакции на обществото и на бизнеса карат новото датско правителство да отмени данък „вредни храни“ през ноември 2012 г., което решение влиза в действие през януари 2013 година. Тогава е решено да отпадне и предвиденият за въвеждане данък върху храните с добавена захар. Няколко месеца по-късно е отменен и съществуващият повече от 80 години данък върху безалкохолните напитки с добавена захар.

Унгария

През 2011 година, с мотива за прекалена консумация на сол от населението и това, че две трети от възрастното население са със някаква форма на затлъстяване, унгарското правителство въведе така наречения „Продуктов данък за обществено здраве“. То си поставя за цел да повиши потреблението на алтернативни и значително по-здравословни продукти, както и производството на хранителни стоки с по-малко съдържание на мазнини, сол и захар. По план приходите от този данък следва да се вливат в бюджета на здравеопазването и да допълват заплащането на заетите в сферата на здравеопазването.

Данъкът засяга:

- Енергийните напитки със съдържание на метилксантини над 1 мг/100 мл и таурин над 100мг/100мл, както и такива със съдържание на метилксантини над 15 мг/100 мл;
- Сладкарски изделия с добавено и общо количество на захар над 25 гр/100 гр;
- Шоколад с добавено и общо количество на захар над 40 гр/100 гр и съдържание на какао по-малко от 40 гр/100 гр.;
- Солени закуски със съдържание на сол над 1 гр/100 гр;
- Подсладени бири/алкохол с добавена захар, с общо количество на захар повече от 5 гр/100 мл;

- Плодови сладка, с изключение на конфитюр екстра качество, желе екстра качество, мармалад и специални конфитюри.
- Безалкохолни напитки с добавена захар, сиропи или концентрати за безалкохолни напитки

Първоначално обхватът на данъка е по-голям, като включва и всички продукти на веригите за бързо хранене и продуктите на пекарните, но след решителни протести на производителите те са изключени от обхвата на данъка. От януари 2012 г. данъкът влиза в сила в днешният си обхват. Проучване на общественото мнение показва, че повечето унгарци възприемат новия данък като средство за попълване на бюджета, а не като мярка за опазване на здравето им.

Производителите на безалкохолни и енергийни напитки отговорят на въведения данък, като бързо преминават към употреба на заместващи съставки в продуктите си, за да избегнат плащането му. Това заместване води, от една страна, до постоянно разширяване на списъка и, от друга, до допълнителни разходи, както за администрацията и проверяващите органи, така и за частния сектор - да „навакса“ актуализацията и да търси нови заместители. Бизнесът заявява, че данъкът е причина за затваряне на работни места и дискриминира част от производителите.

Официалните резултати за Икономиката на Унгария след въвеждането на данък „вредни храни“:

- В проучване на здравното министерство с помощта на СЗО се казва, че за 2013 г. продажбите на продуктите, засегнати от данъка, падат с 27%.
- Необложените стоки заместители се увеличават с 4%
- Приносът към БВП на обложените стоки спада с 9% от 2010г. до 2012г.
- Местните производители отчитат спад в печалбите от над 60% и 8% спад в заетите лица в индустрията само за периода от 2010г. до 2012г.

ЕС: страни, отхвърлили идеята за „данък вредни храни“

Ето няколко примера на държави от ЕС, които категорично до този момент отхвърлят идеята за подобен данък върху „нездравословните“ храни.

Германия

Тук нито управляващите, нито бизнесът са готови да приемат данъци върху безалкохолните напитки и „вредните“ храни. Наскоро говорителят на германското федерално министерство по Земеделие и храни написа в DieWelt: **„Трябва да бъде забранено да се използват наказателни данъци върху храна и напитки, защото по този начин се генерира политически контрол върху потреблението и се стига до опекунство на потребителите.“** Наказателни данъци върху храни, считани за „вредни“, не могат да доведат до промяна в навиците на потребителите. От немското Министерство на земеделието и храните припомнят, че датското правителство е изоставило този вид данъци, след като е станало ясно, че „те не могат да променят хранителните навици на хората“.

Според широко цитирано изследване на Зилке Тийле, икономист в Департамента по икономика на храните в университета на град Кил, ефектите върху здравето от прилагането на данък „вредни“ храни в Германия не са ясни. В изследването, озаглавено „Данък мазнини – политическа мярка за намаляване на теглото: „случаят Германия“?“, се анализира въздействието от заместването на едни храни с други при евентуалното въвеждане на данък върху храни, съдържащи наситени мазнини, върху еластичността на цените на храните. Там ясно се доказва, че при домакинствата с по-ниски доходи намаленото потребление на въглехидрати и мазнини не е голямо. В същото време поради паралелното намаляване на консумацията на редица хранителни вещества, цялостният ефект върху здравето остава неясен. Заедно с това точно домакинствата с по-ниски доходи ще понесат най-големите финансови загуби от подобен данък. Резултатът показва, че ако се въведе данък „вредни“ храни в Германия, ще се стигне до промяна в структурата на закупуваните храни. Това може да доведе не само до намаляване на количеството енергия, приемано от храната, но и да се намали количеството хранителни вещества, важни за организма, като витамин D и калций, помагачи на човек да се бори с остеопорозата.

Специално при германците, от определена възраст хората имат недостиг на витамин D и също така приемат по-малко калций от нужното.

Тези изводи, подкрепени с изследване на Германското дружество на диабетиците, карат немското правителство да е много внимателно, когато разглежда ефектите от облагане на „вредните“ храни.

Евентуалното въвеждане на данъци върху някои храни и напитки ще има освен здравни последици също така и последици върху благосъстоянието на хората. Еластичността на цените показва, че в много по-голяма степен подобна стъпка ще засегне домакинствата с ниски доходи. Това ще предизвика промени в техните решения какво да се консумира. В Германия обществото не е склонно да приеме наказателен данък като цяло, защото този данък ще наказва не само хората със затлъстяване, но и тези, които нямат нужда от подобни грижи и сами могат да регулират теглото си. Там са по-склонни да приемат различни вноски за здравно осигуряване, като те са по-високи при хората с наднормено тегло и затлъстелите.

Немското правителство дава да се разбере, че преди да предложи данък „вредни“ храни, трябва да разполага със задълбочени икономически анализи, както и с такива, свързани с храненето и заместването на едни храни с други.

Великобритания

Преди три години премиерът на Великобритания Дейвид Камерън заяви, че обмисля въвеждането на данък „вредни храни“ по подобие на този в Дания, като заяви, че не иска да допусне населението да е толкова затлъстяло, колкото е в САЩ, например. Идеята първоначално (2011-2012 г.) е приета с въодушевление, което лесно може да се проследи в пресата. През м.г. тя е изоставена.

Въвеждането на евентуален данък върху високото съдържание на захар, сол и мазнини в хранителните продукти се оказва не толкова еднопосочно решение, както изглежда през 2012 г. И не само заради провалилия се опит на Дания. Днес на Острова подобен данък се разглежда като неприемлива стъпка, защото според експертите ефектите от него са много противоречиви. Данъкът би повлиял върху конкурентоспособността на фирмите в аграрния и хранителния сектор, особено върху дребния и среден бизнес. Наред с това направени анализи сочат, че евентуалният данък би могъл да намали потреблението, но не непременно това на продуктите, обхванати от него.

Доказва се, че новите данъци биха довели до повишаване на административните разходи, особено ако те се основават на дадени съставки в храните или са диференцирани съобразно тяхното количество и по този начин стават твърде сложни за контрол. Евентуалните нови данъци върху храните ще имат негативно въздействие и върху печалбата, заетостта и инвестициите в сектора. Така конкурентоспособността на фирмите, засегнати от данък „вредни“ храни, особено в рамките на ЕС, може да бъде пряко засегната.

Преминаването на потребителите към по-евтини продукти ще засегне по-качествената и съответно по-скъпа продукция. Преминаването на потребителите към продукти, които не са подложени на данъка, ще даде предимство на някои от производителите спрямо други. В заключение изследването стига до извода, че данъците върху „вредни“ храни и напитки водят до разнородни и невинаги положителни последици и преди да се пристъпи към въвеждането им, са нужни много продължителни и задълбочени анализи. Въвеждането на такива данъци в Обединеното кралство не се предвижда в обозримо бъдеще.

Белгия

Няколко проучвания в страната от последните месеци стигат до извода, че подобен вид данъци няма да решат проблемите със затлъстяването на населението. Белгийското правителство и в частност министърът на здравеопазването Маги Де Блок заявиха ясно, че са против подобен данък, защото той не решава проблемите със затлъстяването. Много по-важно и успешно е да се доставя здравословна храна в училищата и да се създават условия за спорт и физическо натоварване.

Разбираемо организациите на производителите и на бизнеса са категорично против подобен данък, като заявяват, че той би бил преди всичко **фискален експеримент без доказани положителни въздействия върху здравето на потребителите**. Обратно, данъкът би довел до загуба на работни места и до фаворизиране на едни продукти в сравнение с други. В Белгия и организациите на потребителите се обявиха категорично срещу подобен данък, като се позовават на евентуални негативни социални последици. Ясно е, че подобен данък ще удари най-силно по-бедните граждани на страната, като ще намали още повече покупателните им възможности. Всичко това позволява на анализаторите да заключат: Данък „вредни“ храни и напитки няма да бъде въведен в Белгия в обозримо време.

Изводи от регулирането на „вредните храни“

Нито от гледна точка на здравеопазването, нито от гледна точка на фиска подобна стъпка не е категорично правилна. **Категорично няма сериозно изследване в света, което да показва, че подобен данък води до намаляване на заболяванията и на процента от хората с наднормено тегло и затлъстяване.**

В страни, в които подобни данъци са действали с години, тенденцията на ръст на хората с наднормено тегло продължава. Ограничаването на едни „вредни“ съставки в храните се замества с други, често пъти „по-вредни“. Поскъпналите заради данъците стоки веднага се заместват с други или пък се търсят по-евтини техни заместители.

Във всички страни, въвели данъци върху храните, едни от производителите им биват дискриминирани, а за други се правят изключения. Фискалните цели – попълване на дефицити в „здравните каси“ – като правило не се изпълняват.

Негативните последици са за конкурентоспособността, заетостта, равните условия на пазара и по линия на непозволена от законите на ЕС държавна помощ към едни производители за сметка на други. Негативните въздействия най-често са повече от позитивите дори за фиска, защото сложните форми на този данък водят до значителни административни разходи и разходи за съобразяването, които произтичат от непредвидени последици за поведението на потребителите и често, макар и трудно подлежащи на наблюдение, могат да надхвърлят дори приходите от него.

СТАНОВИЩЕ - ПРАВНИ АСПЕКТИ

по прилагането на проекта за Закон за данък за общественото здраве, изготвен от Министерство на здравеопазването на Република България

Доколкото ни е известно от проекта на Закон за данък за общественото здраве и мотивите към него, Министерството на здравеопазването предлага въвеждането на нов налог, като целта му е подобряване на здравословното състояние на населението, като ограничи потреблението и пренасочи производството на нездравословни храни и едновременно намали разходите за здравеопазване.

Данъкът е елемент на бюджетния приход, който ведно с другите приходи се разпределя за посрещане на обществените потребности. В този случай, набелязаната обществена потребност е здравето на населението, което би следвало да е национален приоритет и съответно основна функция и грижа на държавата.

Концептуалната рамка за детерминантите на здравето обхваща множество компоненти, като социално-икономически характеристики, фактори на околна среда, здравно поведение, био-медицински и психологични фактори. Приетата Национална здравна стратегия 2014-2020 утвърждава за най-съществено влияние върху здравето на гражданите социално-икономическите фактори на околната среда (50%), следвани от начина на живот на отделните граждани, семейството, групите и обществото (20%). Същият акт прокламира задължението на здравната система „да подпомага усилията на гражданите и обществото за постигане на по-високо ниво на здраве и качество на живот чрез всички свои диагностични, клинични, организационно-методични и научни методи“. **Неприемливо е да се адресира проблем от национално значение – като общественото здраве, по частично-хаотичен, научно необоснован и правно несъвместим начин.**

До този момент не е представено нито едно научно-обосновано изследване, което може да аргументира взаимовръзката между точно определената категория храни, визирани в законопроекта, и общественото здраве като цяло, нито са представени доказателства в подкрепа на конкретните показатели (конкретно определеното съдържание на сол, захари, частично хидрогенирано растително масло, кофеин, таурин), които държавата възнамерява да „санкционира“ като вредни за здравето. По този начин не е ясно например защо за различните типове продукти е допустимо различно съдържание на сол или захар. Ако приемем, че главната цел на закона е да ограничи консумацията на „нездравословни храни“, не става ясно как законодателят ще контролира/санкционира дневната доза, приета от човек, защото концентрацията им в определен продукт не може да гарантира този краен резултат. Дневната доза може да се надхвърли и като се консумира продукт в по-голямо количество, въпреки това, че „вредните съставки“ са му под нормата, т.е. ако съставката е нездравословна, то, за да има гаранция, тя трябва да не се влага в храната.

В допълнение следва да се отбележи, че липсва всякакво обяснение за разграничаването на други видове храни, които имат същото/подобно/или дори по-голямо съдържание на изброените съставки, но не попадат в обхвата на законопроекта, което след себе си неминуемо води до дискриминационен елемент на предложението за въвеждане на налога.

Законопроектът е и непоследователно формулиран, като някои продукти се дефинират по код по КН, а други не, а в трети случаи е ползван и смесен подход, например „с код по КН 2013 и други готови сосове“.

Допълнително, налице е и неяснота на критериите. Например, как ще се прецени дали в дадена алкохолна напитка е добавен кофеин за придаване на аромат или вкус, или с друга цел, и защо добавянето на кофеин за вкус е по-малко вредно от добавянето му с друга цел, щом критерият „количествено съдържание“ на кофеина не е определящ за дефинирането на съответния продукт като „вреден“.

В правния мир е създадена йерархия на нормативните актове, чиято структура гарантира синхронизирана законодателна рамка, даваща сигурност и устойчивост във всички сфери. Така предложеният проект на ЗДОЗ е несъстоятелен, с оглед на което считаме, че няма да постигне целения ефект, поради следното:

I. Относно съответствието на проекта за закон с нормативната система на Република България

1. Цел на проекта за закон

Чл. 2 от Законопроекта предвижда за цел на закона „подобряване на здравословното състояние на населението” и инструмента за това „като ограничи потреблението и пренасочи производството на нездравословни храни и едновременно намали разходите за здравеопазване”. Чл. 2 от Законът за здравето постановява и вменява на структурите на изпълнителната власт с обща и специална компетентност „Опазването на здравето на гражданите като състояние на **пълно** физическо, психическо и социално благополучие е национален приоритет и се гарантира от държавата чрез прилагане на следните принципи:

1. равнопоставеност при ползване на здравни услуги;
2. осигуряване на достъпна и качествена здравна помощ, с приоритет за деца, бременни и майки на деца до една година;
3. приоритет на промоцията на здраве и интегрираната профилактика на болестите;
4. предотвратяване и намаляване на риска за здравето на гражданите от неблагоприятното въздействие на факторите на жизнената среда;
5. особена здравна закрила на деца, бременни, майки на деца до една година и лица с физически увреждания и психически разстройства;
6. държавно участие при финансиране на дейности, насочени към опазване здравето на гражданите.”

Законодателят е решил нормативният акт, който да регулира обществените отношения по опазване на здравето като „**пълно** физическо, психическо и социално благополучие” да бъде Законът за здравето. Целта, поставена от проекта за Закон за данък за общественото здраве „подобряване на здравословното състояние на населението”, попада в обсега на чл. 2 от Закона за здравето, защото пълното „физическо, психическо и социално благополучие” включва и мерките за подобряване на здравен статус, докато той достигне това пълно благополучие. Освен това ясно се вижда по логически път, че, ако Законът за здравето постигне своята цел за пълно благополучие, то Законът за данък за общественото здраве няма да има какво да „подобрява”.

Изрично в инструментите за постигане на целта на Закона за здравето се предвижда „**предотвратяване и намаляване на риска за здравето на гражданите от неблагоприятното въздействие на факторите на жизнената среда**”, което неблагоприятно въздействие на факторите на жизнената среда е таргетирано в проекта за данък за обществено здраве.

Извод:

Казаното до тук означава, че проектът за Закон за данък върху общественото здраве е *contra lege* /директно противоречие/ с императивното изискване на чл. 10 от Закона за нормативните актове, който гласи, че „Чл. 10. (1) Обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен.

(2) Обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение или изменение, а не с отделен акт от същата степен.”

Тоест, не може с повече от един нормативен акт от една и съща степен да се уреждат едни и същи обществени отношения. За постигане на целите на общественото здраве следва да се ползват средствата на Закона за здравето. Не може в закон със здравна цел да се използват финансово-правни и конкретно данъчни инструменти.

2. Неравнопоставеност на субектите.

Предвиденият данък за общественото здраве е специфичен, пропорционален ценообразуващ данък съгласно категориите продукти, които засяга.

Данъкът е дискриминационен от гледна точка на Конституцията на Република България, тъй като създава неравнопоставеност на икономическите субекти в стопанския живот на страната. Чл. 19, ал. 2 от Конституцията постановява „Законът създава и гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя.”

Проектът за закон за данък за общественото здраве, предвиждащ пропорционален ценообразуващ данък, е дискриминационен и наказателен по отношение на засегнатите икономически субекти по признак икономическа дейност, тъй като санкционира извършването на определена икономическа дейност по определен начин.

3. Нарушение на лични конституционни права

Проектозаконът нарушава чл. 32 от Конституцията, който постановява, че „Личният живот на гражданите е неприкосновен.” Неотменна част от естествените права на човека са правото на живот и съответстващия му биологичен източник – храната. Правото на личен избор в храненето се нарушава в чл. 2 от законопроекта, който цели да се „ограничи потреблението”, което означава директна намеса в правото на избор на гражданите да употребяват храни, които харесват, като се изземва правото им на преценка какъв начин на живот да водят.

4. Поставяне в неравностойно положение на националните потребители

Разпоредбата на чл. 17, ал. 1, т. 1 от проектозакона предвижда, че при изпращане към територията на друга държава-членка на Европейския съюз или трета страна, извън Европейския съюз, обектите по чл. 3, ал. 1 няма да се облагат. Вероятно това е опит да се насърчат вътреобщностните доставки и износа, но редакцията означава, че цената за чуждите потребители няма да бъде повлияна от този данък като финансов ефект. Защо най-бедната държава в ЕС трябва да изпраща в другите по-богати държави по-евтина стока, а продавава собствените си граждани по-скъпа?

5. Синхронизация, приложимост, валидност:

Данъкът, като сложна система от отношения, включва редица взаимодействащи си елементи, всеки от които има самостоятелно юридическо и икономическо значение. Само при наличието на пълна съвкупност на елементите, задължението за плащане на данъка може да се счита за установено. Ако законодателят не е установил или не е определил макар и един от елементите, данъкоплатецът би имал правото да не заплаща данъка или да го заплати при удобен за него начин.

В допълнение, синхронизацията със съществуващото законодателство е критичен момент за възникването на правно-релевантни задължения за данъчните субекти.

Разминаване с формулировките и изискванията по ЗДДС, ЗМ § Практически въпроси по изпълнение и контрол:

- ДОЗ включен ли е в единичните цени на стоките, посочени във фактурата? Предвиден е да бъде изнесен на отделен ред като стойност или ще се посочва само информативно записан, за да се идентифицира общата му сума, за да може да се плати. Как ще се извършва осчетоводяването му и как ще се проверява дали е правилно начислен?;
- ако е информативно записан във фактурата, това означава, че е включен в цената на всеки артикул и върху него се начислява данък ДДС, т.е. оскъпява се допълнително с 20%.
- ако ДОЗ не е включен в цената на артикулите /което не е възможно, тъй като няма как да се обявяват цените/, а се посочва отделно във фактурата – той облага ли се с ДДС или не, посочва ли се в общия сбор на фактурата „сума за плащане“ и как ще се плаща;
- ако в артикули има съставки с вече платен ДОЗ, то той доплаща ли се, или се начислява на цялото количество продукт, като се възстанови вече платения и как ще се пресметне и изпълни това;
- ДОЗ се посочва съгласно закона във фактурата при настъпване на данъчно събитие по ДОЗ (което е различно от данъчното събитие по ЗДДС), а фактурата по ЗДДС може да се издаде в 5-дневен срок от датата на данъчното събитие по ЗДДС - това е разминаване във времето и не може да се изпълняват двата закона едновременно.
- Регистрите, които се изисква да бъдат попълвани, са с голям обем информация, тъй като артикулите и клиентите, съответно издадените фактури, са много, поради което ще е необходимо въвеждане на софтуер, който да се съвмести със съществуващите системи. Наред с това, ако се изготвят регистрите по начините, по които са указани в проектозакона, ще се получат едни безкрайни отчети с много страници/стотици записи/, които повдигат въпроса как НАП ще може да осъществява надежден контрол по изпълнението;
- Регистърът за храните не може да се съставя в последния ден на съответния данъчен период, защото „последният ден е работен ден до края на деня, а и от този ден трябва да се събират всички фактури и отчети, след което да се обобщят, а това изисква известно време, а веднага за неизпълнението има санкция по чл.20;
- при ВОП, ДОЗ следва да се плаща при получаването на храната, а тя може след това да се продава и цяла година. При ВОП дори ДДС не се плаща (едновременно се начислява и отчислява), а ДОЗ се плаща веднага, което автоматично прави тези фирми неконкурентни поради задържане на средства (предварително плащане на данък);
- не е ясно какво ще стане, ако този данък се плати за суровини или полуфабрикати, които в последствие ще се вложат в други храни (т.е. дали се доначислява, прихваща или възстановява и откъде и как);
- ако има възстановяване на данъка ДОЗ, как ще се извършва това: след ревизия, без ревизия, от кои средства и сметки, с какъв документ ще се изисква и как ще се доказва това право, кой ще превежда подлежащите на възстановяване средства и т.н.;
- особено сложно ще се получи и за отчитане пресмятането и изчисление за малките фирми и за заведенията за обществено хранене при съставянето на отчетите и установяване на данъка, тъй като те нямат софтуерни база данни за работа, а ръчно е невъзможно това да бъде направено.
- Не се облагат по т. 5 и „обекта на облагане вложени (в производството храни“, но, ако те вече са вложени в храни те предварително са доставени, т.е. пуснати на пазара съгласно ЗДОЗ), следователно следва вече да са обложени. Доставката до производителя определена като „пускане на пазара по ЗДДС“, може да е месеци преди влягането им в даден момент, това не става в един ден;

Необосноваост

Съгласно чл. 26 от ЗНА изработването на проект на нормативен акт се извършва при зачитане на принципите на обосноваост, стабилност, откритост и съгласуваност. В тази връзка в чл. 28 от ЗНА изрично е предвидено, че

мотивите към законопроекта следва да съдържат причините, които налагат приемането му, очакваните резултати от прилагането му, включително финансовите, и анализ на съответствие с правото на ЕС. Публикуването на страницата на Министерството на здравеопазването мотиви не отговарят на горепосочените изисквания, следователно законопроектът е и необоснован.

Нарушаване на принципите за свободна конкуренция и свободно движение на стоки

Свободната конкуренция е ключов елемент на всяка отворена пазарна икономика като тази на Република България. Тя стимулира икономическата ефективност и предлага на потребителите по-широк избор от продукти с по-високо качество и на по-конкурентни цени.

Политиката за конкуренцията на Европейския съюз е насочена да осигури, че конкуренцията както на общността, така и на вътрешния пазар не се нарушава, като гарантира, че за всички фирми, работещи в него, ще се прилагат сходни правила. В дял VII, глава 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз е заложена основата за правилата на Общността относно конкуренцията.

Публичната подкрепа за предприятията е забранена съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС, ако тя „нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки“ и доколкото „засяга търговията между държавите членки“.

Предоставената от държавата мярка се счита, че нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, когато тя може да подобри конкурентната позиция на получателя в сравнение с други предприятия, с които той се конкурира. Поради това, за всички практически цели се счита, че е налице нарушаване на конкуренцията по смисъла на член 107 от ДФЕС, когато държавата предоставя финансово по-благоприятно положение на дадено предприятие в либерализиран сектор, където има или би могло да има конкуренция.

Държавната помощ е забранена съгласно Договора, въпреки че съществуват изключения, тъй като такава помощ може да бъде обоснована например за услуги от общ икономически интерес. Такъв общ икономически интерес не е налице в конкретния случай. Предвидените мерки – въвеждането на данък за конкретни храни и напитки, изопачават конкуренцията по начин, който противоречи на обществения интерес.

Освен това, мерките са от естество, което нарушава свободата на свободно движение на стоки на територията на Общността и ще доведат до ограничаване на търговията в Общността.

Липса на оценки на въздействието и на съответствието

При въвеждането на нови мерки с такова значение, като данъчните мерки, обичайно и съгласно въприетите практики от Европейския Съюз е да се осъществи веднъж предварителна оценка на въздействието от въвеждането на данъка на съответните пазари, и второ, оценка на съответствието на нормативния акт с правилата за конкуренцията (вж. Насоки за оценка за съответствието на нормативни и общи административни актове с правилата на конкуренция на КЗК), но това също не е извършено.

С оглед на горното и преди да бъдат предприети каквито и да е последващи действия във връзка с обсъждане и приемане на Законопроекта, следва тези оценки да бъдат извършени и приобщени към доклада към проекта на нормативния акт, като е необходимо в частност и Комисията за защита на конкуренцията да бъде сезирана с искане за становище по реда, предвиден в Закона за защита на конкуренцията за осъществяване на застъпничеството за конкуренция.

Липса на възможност за становища на заинтересованите лица

Предвид огромното въздействие, което законопроектът би имал върху производството, търговията с храни и потребителското търсене, буди недоумение защо в хода на разработването му мерките не бяха подложени на предварително обсъждане с всички заинтересовани страни. Този пропуск представлява нарушение на Закона за

нормативните актове и създава порочна практика на непредсказуеми и теоретично разработени законодателни решения, които не отчитат реалностите на пазара и интересите на потребителите.

С публикуването на законопроекта на интернет страницата на Министерството на здравеопазването заинтересованите страни за първи път получиха информация за данъчни мерки, които се подготвят от месеци. Същевременно стана ясно, че все още няма становище на Министерството на финансите и съгласуване в рамките на Министерския съвет, което създава допълнителна неяснота относно разпоредбите.

Надяваме се да бъде определен разумен срок за обществено обсъждане на законопроекта и да бъде дадена възможност на заинтересованите страни да подготвят задълбочени становища и предложения. В този смисъл настоящото становище обобщава само принципни бележки и си запазваме правото да представим допълнителни аргументи.

В заключение възразяваме срещу така предложения проект на Закон за данък за общественото здраве. Считаме, че законът се намира в открито противоречие с редица нормативни актове, необосновано дискриминационен е и ще ограничи и наруши конкурентната среда на различните пазари. С оглед на това, ако бъде приет в този му вид, без да се вземат под внимание всички изложени по-горе обстоятелства, ще се създаде правен и данъчно-процесуален прецедент с неясни ползи, но напълно предсказуеми негативни икономически последици.

Brussels, 4 November 2015

FoodDrinkEurope submission to the Bulgarian draft Bill for a “Health Promotion Tax Act”

In view of Bulgaria’s recent proposal for a draft Bill to introduce a “Health Promotion Tax Act”, FoodDrinkEurope wishes to provide the following comments¹ as part of the stakeholder consultation:

- FoodDrinkEurope welcomes the Bulgarian government’s focus to improve people’s health. A healthy and active Bulgarian population is considered to be beneficial to the productivity of our sector and the wellbeing of society as a whole.
- Europe’s food and drink industry recognises the important role that it has to play in helping to tackle obesity and other non-communicable diseases and stresses the need for an **evidence-based and 'whole-of-society' effort**, including different stakeholders and employing **multi-component solutions** and **public-private partnerships** in order to effectively address this societal challenge in a successful way.
- Throughout the EU, food and drink manufacturers are playing their part in encouraging consumers to make informed choices around nutrition and health through voluntary **commitments² implemented by individual companies, European sector associations and national federations**, amongst others via the EU Platform for Action on Diet, Physical Activity and Health³. One example of a successful community initiative in Bulgaria, supported by European food and drink companies, is the implementation of the EPHE methodology⁴, promoting active lifestyle and balanced nutrition in schools.
- However, we believe that the proposed draft Bill is contradictory to its alleged objective as it fails to demonstrate how a consumption tax can actually have a positive impact on public health. The ‘annex’ describing the rationale of the tax **does not provide any evidence** supporting that food taxes would actually improve people’s health.
- In fact, the draft Bill is based on a false premise as there is **no sound evidence** that taxation is an effective instrument to change consumption patterns and to promote healthy diets. We note that the European Commission’s own comprehensive study on “Food taxes and their impact on the agri-food sector”⁵, which was carried out by an independent consortium, concluded that “*Non-harmonised taxes on high sugar, salt and fat products can affect the **competitiveness of the agri-food industry**, especially small businesses in*

¹ Comments are based on an unofficial translation of the “Rationale to the Bill of Health Promotion Tax Act” presented by the Bulgarian government services in October 2015.

² http://www.fooddrinkurope.eu/uploads/publications_documents/Balanced_Diets_and_Healthy_Lifestyles.pdf

³ http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/platform/index_en.htm

⁴ <http://www.epestory.eu/project-bulgaria.php>

⁵ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/5827/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>, pp. 7-13.

*the sector and that taxes on these products **do not necessarily reduce the consumption** of the targeted ingredients.*

- The Commission's report also points out possible unintended consequences of taxation such as **substitution effects**: e.g. in Hungary, after implementing a consumption tax, *"consumers switched to cheaper brands, mainly to Private Labels, and therefore – in some cases – to lower quality products"*⁶. We believe that these important considerations require more thorough consideration.
- At the same time, particularly against the backdrop of today's tough economic situation, the measure would have a severe **negative impact on the Bulgarian economy** by reducing local production and trade, increasing cross-border shopping, and jeopardizing jobs and economic growth prospects. Furthermore, the proposed measure is **regressive** by nature, as it would **hit hardest low-income consumers** that spend a higher percentage of their income on the weekly food shop. It would particularly affect consumers in Bulgaria, where household expenditure is 21% of the total income, much higher than the EU average of 14%.⁷
- We note that the draft Bill lists a number of EU and non-EU countries which introduced "similar" food taxes, but neglects to mention that these were put in place with very different and sometimes contradictory objectives: some to raise additional funds (e.g. in Finland) or to promote consumption of certain products (e.g. Denmark). In fact, the absence of any measurable health benefit of food taxes, combined with the negative socio-economic impact of such taxes, has led countries such as **Denmark** and, most recently, **Finland** to **abolish** their food taxes and convinced numerous countries in Europe, after consideration, not to introduce such measures.
- The draft Bill mentions that *"at European level, there is no harmonization in terms of health promotion taxation"*. Nonetheless, **competition law** applies at EU level and it led the Commission to investigate whether the Danish *"fat tax"* is legal as regards to EU law or not, a process that is still ongoing. Similarly, informal discussions in Finland led the Finnish government to suppress the tax on sweets and ice creams in place.
- Lastly, we wish to point that **the draft Bill must be notified under the EU notification procedure** (Directive 98/34/EC) before it is adopted, to assess its compatibility with EU law and EU Single Market principles.

FoodDrinkEurope respectfully asks the Bulgarian government to exercise great caution vis-à-vis introducing the draft Bill for a Health Promotion Tax Act. This would create huge administrative burden and additional red tape, hitting low-income consumers, hurting local businesses, while not providing any tangible solution to public health related issues. Instead, we call on the government to work together with the Bulgarian food and drink chain partners and other stakeholders to improve public health, identifying solutions that have shown to be effective and sustainable.

⁶ European Commission/ECORYS (2014). *Op cit*, p. 37.

⁷ Eurostat, final consumption expenditure of households by consumption purpose (COICOP 3 digit)

ФУУДДРИНК ЕВРОПА

Брюксел, 4 ноември 2015

**Коментари на ФуудДринк Европа по българския проектозакон
за данък обществено здраве**

Във връзка с предложения неотдавна от България проектозакон за въвеждане на „Закон за данък обществено здраве“ ФуудДринк Европа би желала да изложи следните съображения¹ като част от партньорската консултация:

- ФуудДринк Европа приветства загрижеността на българското правителство за подобряване на здравето на хората в страната. Здравото и активно население се разглежда като нещо, което ще допринесе за производителността на нашия сектор и за благосъстоянието на обществото като цяло.
- Европейската хранителна и питейна индустрия признава важната роля, която тя трябва да има, за да помогне за справянето със затлъстяването и други незаразни болести и акцентира върху необходимостта от **усилия, основаващи се на доказателства и положени от цялото общество**, включително от различните партньори, и от реализирането на **многокомпонентни решения и публично-частни партньорства** с цел ефективно решаване на това предизвикателство пред обществото по един успешен начин.
- В рамките на ЕС производителите на храни и напитки играят своята роля за насърчаване на потребителите да правят информиран избор във връзка с храненето и здравето чрез доброволни **ангажименти² поети от отделните компании, европейските секторни асоциации и националните федерации**, наред с останалите чрез Платформата на ЕС за Действия по въпросите на режима на хранене, физическата активност и здравето³. Един от примерите за успешна обществена инициатива в България, подкрепяна от европейски компании за производство на храни и напитки, е прилагането на методологията ЕРНЕ⁴, която утвърждава активния начин на живот и балансираното хранене в училищата.
- Ние обаче смятаме, че предлагания проектозакон противоречи на предполагаемата цел, тъй като той не показва как един потребителски данък би могъл в действителност да има положително въздействие върху общественото здраве. „Анексът“, в който са представени мотивите за въвеждането на данъка, **не дава никакви доказателства** в подкрепа на тезата, че данъците върху храните в действителност биха подобрили здравето на хората.

- На практика проектозаконът се базира на погрешно предположение, тъй като **няма никакво сериозно доказателство**, че облагането с данък е ефективен инструмент за промяна на моделите на потребление и за утвърждаването на здравословни режими на хранене. Обръщаме внимание, че собствено всеобхватно проучване на Европейската комисия във връзка с „Данъците върху храните и тяхното отражение върху аграрно-хранителния сектор“⁵, проведено от независим консорциум, стигна до заключението, че *„Нехармонизираните данъци върху продукти с високо съдържание на захар, сол и мазнини могат да повлияят върху конкурентоспособността на аграрно-хранителната промишленост, по-специално на дребния бизнес в този сектор и че данъците върху тези продукти не във всички случаи водят до намаляване на консумацията на разглежданите съставки.*
- Докладът на Комисията посочва също така евентуални нежелани последствия от облагането с данък, като например **ефекта на заместването**: например в Унгария след въвеждането на потребителски данък *„потребителите са преминали към по-евтини търговски марки, най-вече към частни търговски марки и следователно в някои случаи – към продукти с по-ниско качество“*⁶. Смятаме, че тези важни съображения изискват по-щателно разглеждане.
- Наред с това и преди всичко на фона на трудната икономическа ситуация в момента, тази мярка би имала изключително **негативно въздействие върху българската икономика** в резултат на намаление на местното производство и търговия, увеличаването на дела на покупките в други държави, а също така подлагане на опасност на работните места и перспективите за икономически ръст. Освен това, предлаганата мярка е **регресивна** по своята природа, тъй като би **ударила най-болезнено потребителите с ниски доходи**, които харчат най-голям процент от доходите си за седмичните си покупки на храна. В частност тя ще засегне в особена степен българските потребители, които харчат 21% от общия си доход на домакинството за храна, което е доста по-висок процент от средния за Европа, който е 14%.⁷
- Обръщаме внимание, че проектозаконът изброява няколко страни-членки на ЕС и такива извън него, които са въвели „подобни“ данъци върху храни, но пропуска да спомене, че те са били приложени с много различни, а понякога дори противоречащи цели: при някои целта е събиране на допълнителни средства /например във Финландия/ или насърчаване на потреблението на определени продукти /например Дания/. Всъщност отсъствието на каквато и да е измерима полза от данъците върху храни за здравето на населението, съчетано с отрицателното социално-икономическо отражение на такива данъци, налага страни като **Дания** и наското **Финландия да се откажат** от данъците върху храните в техните страни и убеди редица страни в Европа, след разглеждане, да не въвеждат подобни мерки.

- В проектозакона се споменава, че „на европейско ниво няма хармонизация по отношение на облагането с данък обществено здраве“. Въпреки това, **законите за конкуренцията** се прилагат на ниво ЕС и това накара Комисията да направи проучване дали датския „закон за мазнините“ е законосъобразен от гледна точка на законодателството на ЕС или не и този процес още не е приключил. Аналогично, неформални дискусии във Финландия накараха финландското правителство да спре съществуващия данък върху захарните изделия и сладоледа.
- И накрая, бихме желали да отбележим, че проектозаконът трябва да бъде нотифициран в съответствие с процедурата за нотификация в ЕС /Директива 98/43/ЕК/, преди да бъде приет, за да бъде оценена неговата съвместимост със законодателството на ЕС и принципите на единния пазар в ЕС.

ФуудДринк Европа най-любезно моли българското правителство да прояви възможно най-голямо внимание във връзка с вкарването на проектозакона за данък обществено здраве. Той би създавал огромна административна тежест и допълнителни бюрократични трудности, като ще удари потребителите с ниски доходи, ще засегне местните фирми, без да даде някакво реално осезаемо решение на въпросите, свързани с общественото здраве. Вместо това призоваваме правителството да работи съвместно с българските партньори от хранителната и питейна веригата и други партньори с цел подобряване на общественото здраве чрез намиране на решения, доказали своята ефективност и устойчивост.

 1 – Коментарите се базират на неофициален превод на „Мотиви към проектозакона за данък обществено здраве“, предоставен от българските правителствени служби през октомври 2015.

2 - http://www.fooddrinkeurope.eu/uploads/publications_documents/Balanced_Diets_and_Health_y_Lifestyles.pdf

3 - http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/platform/index_en.htm

4 - <http://www.epestory.eu/project-bulgaria.php>

5 - <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/5827/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>, стр. 7 – 13

6 – Европейска комисия/ECORYS (2014). В цитирания документ, стр. 37

7 – Евростат, разходи на домакинствата за крайно потребление по предназначение (COICOP 3 digit)

Bulgarian draft bill for a “Health Promotion Tax Act”

Comments provided by UNESDA, 28 October 2015¹

The draft bill should be withdrawn and plans for a “Health Promotion Tax” should be shelved. Discriminatory by its nature and disregarding scientific evidence, the tax would not fulfil any of the criteria required by modern tax policies for excises on specific product categories.

- The draft measure is **contradictory** to its alleged objective, of “*improving of people’s health*” as it fails to demonstrate how a consumption tax would support such an objective. It disregards the absence of any measurable health benefit of food taxes, combined with the negative socio-economic impact of such taxes, which led countries like Denmark and, most recently, Finland to abolish their food taxes and convinced numerous countries in Europe, after consideration, not to introduce such measures.
- The tax is **discriminatory** as it targets specific foodstuffs and excludes some others regardless of their content of salt/caffeine/taurine/sugars/sweeteners without any scientific explanation. This selection appears to be purely discretionary and is neither explained nor justified.
- The bill not only fails to explain why only specific foodstuffs are targeted but also **omits to explain** why only specific ingredients are included (salt, caffeine, sugars...) and others are excluded (e.g. fat).
- The measure would clearly not fulfil its objective for further reformulation, as non-caloric products are to be taxed at even higher rates than sugar-containing beverages. Furthermore, it contradicts the efforts made by the industry to support the measures for reducing obesity e.g. by promoting variety and choice. Such a measure is therefore **counterproductive**.
- The bill ignores that current **research is inconclusive** with regard to the alleged cause-effect relationship between the consumption of sugar-sweetened beverages and weight gain².
- The bill does not take into account the academic consensus on the **benefits of low-calorie sweeteners** in weight management^{3,4} with low-calorie drinks being more effective in achieving weight loss than water⁵.
- Taxing energy drinks because of their caffeine or taurine content would be **unsubstantiated, unequitable** and **disproportionate**. In May 2015, the European Food Safety Authority (EFSA)

¹ These comments are based on an unofficial translation of the draft bill presented by the Bulgarian government services in October 2015 (original title in Bulgarian: “Закон за данък за общественото здраве”).

² Gibson (2008). Sugar-sweetened soft drinks and obesity: a systematic review of the evidence from observational studies and interventions. [Nutr Res Rev](#) 21: pp. 134-47.

³ Gibson, Drewnowski, Hill et al. (2014). Consensus statement on benefits of low-calorie sweeteners. [Nutr Bulletin](#), 39: pp. 386-389.

⁴ Miller, Perez (2014). *The American Journal of Clinical Nutrition*, 100(3), pp. 765-77.

⁵ Peters et al. (2014). The effects of water and non-nutritive sweetened beverages on weight loss during a 12 week weight loss treatment program. [Obesity](#), 22: pp. 1415-1421.

confirmed the safety of caffeine⁶ and energy drinks and reaffirmed that by far the most caffeine consumption - for people of all ages - comes from other sources (coffee, tea, chocolate, other beverages...). One 250 ml can of energy drink typically contains about the same amount of caffeine as a cup of filter coffee (80 mg), while some coffee shop coffees can contain up to five times as much (400mg). By exempting coffee and tea from the caffeine tax, the draft law treats the main sources of caffeine differently from others with no scientific basis. EFSA also concluded in 2009⁷ that the exposure of taurine at levels presently used in energy drinks is not of a safety concern, and it was confirmed in 2015.

- The bill is based on a false premise: there is **no empiric evidence** that taxation is an effective instrument to change consumption patterns and to promote healthy diets⁸.
- The bill falsely assumes that some products are undesirable in general, and neglects to take into account the fact that the **availability and affordability** of a wide range of foods and beverages, with different choices and in different portion sizes for different lifestyles, is a crucial element for any free and healthy society.
- The measure would lead to a **general price increase for consumers** and **hurt low-income consumers** most because of its regressive nature.
- The bill **neglects** to take into consideration possible unintended consequences of taxation such as **substitution effects**: e.g. in Hungary, after implementing a consumption tax, “consumers switched to cheaper brands, mainly to Private Labels, and therefore – in some cases – to lower quality products”⁹. Substitution effects can even have dire effects when it comes to reducing the intake of a particular nutrient: a European Commission report says that “product substitution has important implications for the total health effects of food taxes because a food tax aimed at reducing consumption of one product or ingredient, may in fact increase consumption of other products”.
- The bill supposedly sets out objectives for the spending of the funds raised but **fails to give any justifications** for linking a consumption tax with preventive health care costs.
- The annex¹⁰ describing the “rationale” of the tax **does not provide any evidence** supporting that food taxes would actually improve people’s health.
- To justify the tax, the draft bill lists a number of EU and non-EU countries who introduced “similar” food taxes. But **it neglects** to mention that they were put in place with very different and sometimes contradictory objectives: some to raise additional funds (e.g. in Finland)

⁶ European Food Safety Authority (2015). [Scientific Opinion on the safety of caffeine.](#)

⁷ European Food Safety Authority (2009). [Scientific Opinion on the use of Taurine.](#)

⁸ European Commission/ECORYS (2014). [Food taxes and their impact on competitiveness in the agri-food sector](#): pp. 7-13.

⁹ European Commission/ECORYS (2014). *Op cit*, p. 37.

¹⁰ These comments are based on an unofficial translation of the “Rationale to the bill of Health Promotion Tax Act” presented by the Bulgarian government services in October 2015.

or to promote consumption of certain products (e.g. Denmark). It also **fails to mention** that Denmark and Finland have already abolished their taxes again, admitting that health-related taxes on foodstuffs simply don't work.

- The bill mentions that *“at European level, there is no harmonization in terms of health promotion taxation”*. Nonetheless, competition law applies at EU level and it led the Commission to investigate whether the Danish “fat tax” is legal as regards to EU law or not, a process that is still ongoing. Similarly, informal discussions in Finland led the government to [supress and adapt](#) the food taxes in place.
- The law envisages that the targeted products be marketed under specific designations, which is as far as we know unprecedented considering all the ingredients used were repeatedly assessed and proved to be safe by the European Food Safety Authority. EU legislation provides the possibility to impose a ban for a substance proven to be a threat for human health, but it is not the case for any of the listed ingredients.
- The Bulgarian soft drinks industry has taken responsible commitments in line with the UNESDA engagements at EU level: all members of BSDA have adopted the UNESDA codes and provide clear information by adopting in 2008 a Guideline Daily Amount (GDA) labelling scheme, now replaced by Reference Intake Labelling (RI) which goes further than Food Information Regulation (1169/2011) of the European Union.
- The measure would have a severe **negative impact on the Bulgarian economy** by reducing local production & trade, increasing cross-border shopping, and jeopardizing jobs and economic growth prospects.
- The bill **must be notified before it is adopted**, under the EU 98/34/EC notification procedure, to allow the European Commission and other Member States to assess its compatibility with EU law and Internal Market principles, and to provide comments as appropriate.

In short, the Health Promotion Tax would be an unfair and discriminatory measure to raise additional funds for the state's coffers, creating huge administrative burden and red tape, hitting low-income consumers, hurting local businesses, while not providing any tangible solution to public health related issues.

UNESDA

БЪЛГАРСКИЯТ ПРОЕКТО-ЗАКОН ЗА ДАНЪК ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ

СТАНОВИЩЕ НА UNESDA – 28 октомври 2015¹

Проектозаконът трябва да бъде оттеглен, а плановете за „данък обществено здраве“ трябва да бъдат замразени. Дискриминационен по своята природа и без да отчита научните доказателства, данъкът не би изпълнил нито един от критериите, изискващи се от модерните данъчни политики за акцизи върху определени категории продукти.

- Планираната мярка противоречи на предвижданата цел, а именно за „подобряване на здравето на населението“, тъй като не може да демонстрира как данък върху потреблението би подпомогнал за подобна цел. Инициативата пренебрегва липсата на каквито и да е измерими ползи за здравето от прилагане на данъци върху храни, както и отрицателното социално-икономическо въздействие на подобни данъци, накарала страни като Дания, а наскоро и Финландия, да се откажат от налаганите данъци, и убедили, след разглеждане на въпроса, множеството страни в Европа да не въвеждат подобни мерки.

- Данъкът е дискриминационен, тъй като, без никакво научно обяснение, е насочен спрямо определени храни, и изключва други, независимо от съдържанието на сол/кофеин/таурин/захар/подсладител в тях. Този подбор изглежда чисто дискриминационен и не може нито да бъде обяснен, нито мотивиран.

- Проектозаконът не само не обяснява защо само определени храни са обхванати от него, но също така не обяснява защо само определени съставки /сол, кофеин, захар.../ са включени, а други са изключени /например мазнини/.

- Мярката категорично не би постигнала целта си за последващо преформулиране, тъй като некалоричните продукти ще бъдат обложени с данък с още по-висока ставка, отколкото напитки, съдържащи захар. Освен това, тя противоречи на усилията на индустрията изпълнявани в подкрепа на мерките за намаляване на затлъстяването, например чрез насърчаване на разнообразието и правото на избор. Ето защо подобна мярка е контрапродуктивна.

- Проектозаконът не отчита факта, че проведените към момента проучвания са неубедителни по отношение на предполагаемата причинно-следствена връзка между консумацията на напитки, подсладени със захар и напълняването².

- Проектозаконът не отчита академичния консенсус относно **ползите от нискокалоричните подсладители** за контрол върху теглото^{3,4}, и тяхната ефективност с процеса на отслабване (нискокалоричните напитки са по-ефективни от водата в процеса на отслабване³).

- Облагането с данък на енергийни напитки заради съдържанието на кофеин и таурин в тях е **немотивирано, субективно и непропорционално**. През м.май 2015 Европейският орган по безопасност на храните (EFSA) потвърди безопасността на кофеина⁶ и енергийните напитки и препотвърди, че преимуществената консумация на кофеин – при хората от всички възрасти – е от други източници /кафе, чай, шоколад, други напитки.../. Купийка от 250ml енергийна напитка обичайно съдържа приблизително същото количество кофеин, колкото и чаша кафе /от машина с филтър/ /80 mg/, а в някои кафета, приготвени в заведения, съдържанието може да бъде до пет пъти по-високо /400 mg/. С освобождаването на кафето и чая от данък върху съдържание на кофеин, проектозаконът третира основните източници на прием на кофеин по различен начин, без да се базира на научна основа. През 2009⁵ година EFSA определи в свое заключение, че въздействието на таурин при установените нива на неговото съдържание в енергийните напитки не представлява основание за тревога по отношение на безопасността, което бе потвърдено отново и в становището от 2015 година.

- Проектозаконът е базиран на грешно допускане: няма емпирични доказателства, че облагането с данък е ефективен инструмент за промяна на моделите на потребление и за насърчаване на здравословно хранене⁸.

- Проектозаконът неправилно приема, че някои продукти са нежелателни по принцип и пропуска да отчете факта, че наличието на и достъпността до широка гама храни и напитки, даващи възможност за различен избор и в различни обеми разфасовки, съобразени с начина на живот, е най-важният елемент за всяко свободно и здраво общество.

- Мярката би довела до общо повишение на цените за потребителите и ще удари най-много потребителите с ниски доходи поради своята регресивна същност.

Проектозаконът пропуска да отчете евентуалните непредвидени последствия от облагането, като например **ефектът на заместването**: така например в Унгария, след въвеждането на потребителски данък, *„потребителите се прехвърлиха на по-евтини марки, най-вече на фирмени търговски марки, които в някои случаи са продукти с по-ниско качество“*⁹. Ефектът на заместване може да има дори крайно негативни последствия, когато става въпрос за намаляване на приема на определени хранителни вещества: В свой доклад Европейската Комисия посочва, че: *„заместването на продукти има важни последствия за общото отражение на данъците върху храните върху здравето, тъй като данък, който цели намаляване на потреблението на даден продукт или съставка фактически може да повиши консумацията на други продукти“*.

- Проектозаконът предполагаемо определя цели за изразходване на набраните средства, но **не дава никаква обосновка** обвързваща данъка върху потреблението и разходите за профилактични здравни грижи.

- Съпътстващият документ¹⁰, който описва „мотивите“ на законопроекта за въвеждане на данъка, не предоставя никакви доказателства в подкрепа на тезата, че данъците върху храните всъщност биха подобрили общественото здраве.

- За да се обоснове проектозакона и въвеждането на данъка са посочени редица страни от ЕС и извън ЕС, които са въвели „подобни“ данъци върху храни. Пропуснато обаче е упоменаването, че тези мерки са били въведени с много различни, а понякога и противоречиви цели: някои – за да се съберат допълнителни средства /например във Финландия/, или да се насърчи консумацията на определени продукти /например Дания/. Също така не се споменава, че Дания и Финландия вече са се отказали от данък и са отменили прилагането му признавайки, че данъците върху храни, мотивирани със здравни цели, просто не работят.

- В мотивите към проектозакона се споменава, че „на европейско ниво няма хармонизация от гледна точка на данък обществено здраве“. Въпреки това на ниво ЕС се прилага конкурентното законодателство, което накара Европейската Комисия да проучи дали датският „данък мазни храни“ е законосъобразен от гледна точка на законодателството на ЕС или не, като процедурата все още е в ход. Подобно на това, неформалните обсъждания във Финландия накараха правителството да преразгледа и да адаптира прилаганите данъци върху храни.

- Законът предвижда продуктите, обхванати от него, да бъдат продавани под специални наименования, което, доколкото ни е известно, е безпрецедентно, отчитайки факта, че всички използвани съставки са били неколкостранно оценявани и са доказано безопасни от Европейския орган по безопасност на храните /EFSA/. Законодателството на ЕС предвижда възможността за въвеждане на забрана върху използването на вещества (съставки), за които е доказано, че представляват заплаха за човешкото здраве, което обаче не е случаят за нито една от изброените съставки.

- Българската промишленост за производство на безалкохолни напитки е поела отговорни ангажименти, които са в съответствие с ангажиментите на UNESDA на ниво ЕС: всички членове на АПБНБ са приели кодексите на UNESDA и предоставят ясна информация на потребителите, спазвайки приетата през 2008 година схема за етикетиране на препоръчителното дневното количество (GDA), което в момента е заменено с посочване на етикета на референтния прием (RI), което надминава изискванията на Регламента за предоставяне на хранителна информация (1169/2011) на Европейския съюз.

- Мярката би имала сериозно отрицателно въздействие върху българската икономика в резултат на намаляването на местното производство и търговия, увеличаване на пазаруването в съседни страни и рискуване на работни места и перспективите за икономически ръст.

- Проектозаконът **трябва да бъде нотифициран преди неговото приемане** съгласно процедурата за нотификация ЕС 98/34/ЕК, за да може Европейската Комисия и другите страни-членки на ЕС да оценят неговото съответствие с европейското

законодателство и принципите на вътрешния пазар и да изразят съответно своето становище.

В резюме, Данък „обществено здраве“ би бил една несправедлива и дискриминационна мярка за събиране на допълнителни средства за държавната хазна, която ще създаде огромна административна и бюрократична тежест, която ще удари потребителите с ниски доходи, ще навреди на местния бизнес, без да осигури никакви осезаеми решения на въпросите, свързани с общественото здраве.

1 – Тези коментари се базират на неофициален превод на проектозакона, представен от българските правителствени служби през октомври 2015 /оригинално заглавие на закона на български език «Закон за данък за общественото здраве»/.

2 – Gibson (2008). Sugar-sweetened soft drinks and obesity: a systematic review of the evidence from observational studies and interventions. *Nutr Res Rev* 21: pp. 134-47.

3 – Gibson, Drewnowski, Hill et al. (2014). Consensus statement on benefits of low-calorie sweeteners. *Nutr Bulletin*, 39: pp. 386-389

4 – Miller, Perez (2014). *The American Journal of Clinical Nutrition*, 100(3), pp. 765-77.

5 – Peters et al. (2014). The effects of water and non-nutritive sweetened beverages on weight loss during a 12 week weight loss treatment program. *Obesity*, 22: pp. 1415-1421.

6 – European Food Safety Authority (2015). Scientific Opinion on the safety of caffeine.

7 – European Food Safety Authority (2009). Scientific Opinion on the use of Taurine.

8 – European Commission/ECORYS (2014). Food taxes and their impact on competitiveness in the agri-food sector: pp. 7-13.

9 – European Commission/ECORYS (2014). *Op cit*, p. 37.

10 – Тези коментари се базират на неофициален превод на «Мотиви на проектозакона за Данък за общественото здраве», представен от българските правителствени служби през октомври 2015.

ПОЗИЦИЯ НА КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ НА КНСБ ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ДАНЪК ЗА ОБЩЕСТВЕННОТО ЗДРАВЕ

Идеята на Министерството на здравеопазването и Министерството на младежта и спорта за въвеждане на нов данък за общественото здраве, т.нар. данък „вредни храни“, за облагане на четири групи храни – с високо съдържание на сол, на захари и подсладители, кофеин или таурин и частично хидрогенирано растително масло, породил твърдо негативни реакции от представителите на хранително-вкусовата промишленост и от нискодоходните слоеве на населението. Поставените цели в законопроекта за ограничаване на приема на вредни съставки, които доказано водят до затлъстяване и различни заболявания и оттук намаляване разходите за здравеопазване не се опират на направена от двете министерства оценка на въздействието на ефектите от този данък.

Координационният съвет на КНСБ счита, че предлаганият данък е неприемлив поради следните причини:

1. Въвеждането на този данък създава опасност от фалити на малки и средни предприятия, което ще доведе до директни загуби до 4 хиляди работни места и на около 10 хиляди непряко заети в свързани производства;
2. Създава се риск за разрастване на сивия сектор, който и без това в момента е изключително висок;
3. Облагането на определени групи храни ще пренасочи потребителското търсене към по-евтини и нискокачествени продукти-заместители, произведени в сивия сектор. На практика контрол върху тяхното производство трудно може да бъде упражнен;
4. Въвеждането на данъка ще има негативни последици върху нискодоходните групи от населението, които няма да имат финансовата възможност да плащат по-високите цени;
5. Данъкът би могъл да повлияе негативно върху конкурентоспособността на фирмите в аграрния и хранителния сектор, а това може да доведе до нерегламентиран внос на стоки с ниско качество и неясен произход;
6. Данъкът би могъл да повлияе негативно върху външно-търговския баланс на страната, тъй като над 60% от произведената продукция в отрасъла са вътрешно общностни продажби и износа за трети страни.
7. Фискалният ефект от подобна мярка е спорен, като в същото време негативните последици от нея могат да бъдат по-големи;

По разчети на бизнеса въздействието на Закона данък обществено здраве е следният: Загуба на преки работни места 4100, общи финансови загуби за бюджета-176,846 млн.лв., предполагаем приход от данъка 202 млн. лв, т.е. 25,154 млн. лева нетен приход.

Бюджетът на България ще бъде натоварен допълнително с близо 16 млн. лв за изплащане на обезщетения за безработица на съкратените работници, т.е. крайният финансов ефект е незначителен.

8. Според Евростат, България е сред страните с най-ниско средно ниво на затлъстяване (11-12%) и много под средното ниво за ЕС. Според глобалната здравна база данни на Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME) нивото на затлъстяване у нас бележи спад за периода 1980-2013, т.е, има ясно изразена тенденция на намаляване на затлъстяването.

Координационният съвет на КНСБ препоръчва алтернативни мерки за подобряване здравословното състояние като: провеждане на информационни кампании от правителството за насърчаване на информиран избор и формиране на висока култура на хранене, както и насърчаване на физическата активност най-вече на децата и младежите, намаляване на стреса, подобряване на околната среда- въздух, вода и др. Фактори, които влияят комплексно върху човешкото здраве.

Становище на КТ "Подкрепа" относно проект на Закон за данък обществено здраве

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КАЛФИН,

След като се запознахме с проекта за Закон за данък обществено здраве следва да направим някои бележки и да изразим категоричното си несъгласие с конкретни елементи на проекта.

Справката показва, че такъв закон е действал в много европейски държави, например в Дания, която е една от най-бързо реагиращите държави по отношение на национална законодателство. Законът в Дания е отменен поради пълна невъзможност да доведе до очаквания ефект.

По много показатели България е най-бедната страна в ЕС. В същото време в страната няма механизъм за стимулиране на производителите на здравословни и качествени храни и покачване на покупателната способност на населението по отношение на храните чрез механизми като намаляване на ДДС върху определени храни. Голяма част от населението на страната се храни нездравословно не поради желание да се храни така, а поради невъзможност да ползва качествени храни. Ще си позволим да дадем примери от напълно реални семейства:

Четиричленно семейство на медицинска сестра и рентгенов лаборант има доход на член на семейството от 320 лв. И двамата родители в това семейство са медицински специалисти и знаят как да се хранят здравословно, но не биха могли да си позволят да консумират изцяло качествени храни.

Подобни примери именно на семейства на здравни работници са хиляди и едва ли може да се направи заключение, че такива хора се нуждаят от обучение и санкция, за да започнат да се хранят пълноценно. Такива хора се нуждаят от средства, за да се хранят и при тях са неприложими нито методите на промоция на здравето, нито облагането на определени храни. Облагането на храни ще доведе до търсене на по-нискокачествени сурогати и заместители, тъй като физическото оцеляване е поставено над опазването на личното здраве.

В цитирания КН код 1905 са вписани "Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитени продукти, дори с прибавка на какао; нафора, празни капсули от тесто за медикаменти, тесто за запечатване, сухи тестени листа от брашно, скорбяла или нишесте и подобни продукти", с повече от 25 гр. общи захари на 100 гр. продукт. Това са хлебарски изделия извън класическия хляб, но интерес е включването на обредни хлябове като нафората, раздавана в края на литургия в православните храмове на присъствалите миряни. Направена от нас справка установява, че освен чисто обредната част има немалко хора, които посещават сутрешните служби, за да получат около 50-60 гр. хляб, който е закуската им за деня. Общото раздавано количество хляб на една служба в голям храм е около 1-1,5кг. Доброволци в една от разкритите в София църковни кухни съобщават, че част от хората, които идват в неделя там имат едно единствено сигурно ядене за седмицата въпросният църковен неделен обяд.

Включването на бисквитите пък в този проект показва, че целта му е не друга, а

допълнителното уязвяване на най-бедните групи от населението. Само ще вметнем, че обикновените бисквити, които се произвеждат от бяло брашно и малко количество захар са един от продуктите, които се използват за първото хранене с глутен на малките деца.

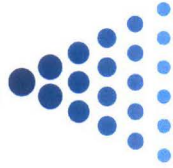
За нас е непонятно защо в проекта чисто механично се приемат като вредни храни с прибавена захар и сол, а не се отчита, че дозата е тази, която е от значение. Сам по себе си 0,9% разтвор на натриев хлорид или готварска сол е нормалната среда в човешкия организъм. В същото време в проекта липсва и дума за продукти като оцветители, натриев глутамат, транс-мастни киселини, за които има множество научно обусловени факти. Логично от гледна точка на специалистите по хранене е да бъдат обложени с данък или дори акциз, продукти като натриев глутамат, палмово масло, някои оцветители, подобрители и консерванти, аспартам и захарин. Така ще се ограничи ползването им и влагането им в храни и напитки.

Влагането въглехидрати в хранителните продукти само по себе си не е вредно, тъй като те са преобладаващата част от балансираната дневна диета. Приемът на въглехидрати не може да бъде регулиран с данък и това противоречи на всички принципи на общественото здраве. Пример за това е, че естественният мед, който не се предвижда да се облага, може да бъде използван в рамките на една-две лъжици от отговорен човек, но друг може на едно хранене да погълне цял буркан с този продукт. Вторият случай няма да бъде здравословен за погълналия това количество мед, но обяснението за това може да стигне до конкретния човек само по пътя на здравната просвета и промоцията на здравето, а не чрез данък.

Смятаме, че предложеният проект за Закон, ако бъде приет няма да постигне нито една от декларираните цели, а ще има пагубен ефект за най-бедните слоеве на населението, част от които са именно някои групи заети в здравеопазването. Ако правителството и в частност Министерство на здравеопазването, имат реално желание да се борят с вредните навици единственият правилен път е чрез промоция на здравето и здравна просвета от ранна детска възраст, тъй като практически всяка храна в неподходящо количество може да се окаже вредна.

С УВАЖЕНИЕ:
ИНЖ. ДИМИТЪР МАНОЛОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ "ПОДКРЕПА"

КРИБ

КОНФЕДЕРАЦИЯ
НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ
И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

ГЛАСЪТ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

Изх. № 688-11-688

София, 28.10.2015 год.

**Г-Н ИВАЙЛО КАЛФИН
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО ДЕМОГРАФСКАТА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА,
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КАЛФИН,

Във връзка с предложенията за въвеждане на нови данъци Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България заявява категорично, че се обявява против решаването на икономически въпроси чрез увеличаване на данъчното бреме за бизнеса.

КРИБ напомня, че основен ангажимент на правителството към икономическите оператори е че няма да променя данъчните ставки и няма да въвежда нови данъци, под никаква форма.

С уважение,

Евгений Иванов
Изп. директор

Изх. № 04 – 00 - 67/21.10.2015 г.

**ДО
Г-н ИВАЙЛО КАЛФИН
ЗАМ.-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ, МИНИСТЪР
НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ЗА
ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО**

ОТНОСНО: Свикване на извънредно заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КАЛФИН,

На основание чл.9, ал.3 от Правилника за организацията и дейността на съветите за тристранно сътрудничество, Българска стопанска камара настоява за спешно свикване на извънредно заседание на НСТС за обсъждане на оповестените намерения на министрите на здравеопазването и на младежта и спорта в медийното пространство, за въвеждане на т.н. „данък обществено здраве“.

Независимо, че не разполагаме с конкретен нормативен текст съдейки от оповестеното в медиите, съдържание на предлаганите данъчни промени, изразяваме категорично негативно становище както следва:

- Липсват достатъчно акредитирани лаборатории за контрол на съдържанието на вредни съставки;
- Изключително висок дял на сивия сектор, който не подлежи на контрол върху производството, не плаща данъци и осигурителни задължения;
- Не се разглежда алтернативата за намаляване на ДДС за полезните храни - зеленчуци и плодове, мляко с ниска масленост и други със съдържание на вредни съставки под определените изисквания;
- Не се разглежда алтернативата за драстично увеличаване на санкциите за несъответстващи продукти вкл., за включване на забранени за употреба съставки, измами при етикетирането, въвеждане на нови стандарти за съдържание и забрани за определени консерванти, овкусители, оцветители над нормите, съставки на база ГМО, т.н. „ фураж на бъдещето“ /напр. Япония е забранила значителна част от изкуствените подсладители, като се насърчава употребата на безкофеинови субстанции/;
- Вдигането на данъци и акцизи без реформи в администрацията, публичните разходи и регулациите ще предизвика съпротивата на легалния бизнес;
- В тази връзка предлаганите промени ще обслужат допълнително огромния "финансов и лобистки ресурс" извлечан от непрозрачните публични финанси, обществени поръчки и законодателство, обслужващо партикуларни корпоративни интереси;
- Необходимостта от инвестиции в масов спорт следва да се съпостави с нищожните средства, отделени за тази цел през предходния програмен период 2007-2015;
- Предлаганите ставки ще увеличат разходите за хранителни продукти на най-ниските доходни групи и ще предизвикат неефективна верижна индексация на социалните плащания и пенсии, допълнително стесняване на фискалното пространство, увеличен дефицит на бюджета и осигурителните фондове, до инфлация вкл., поради ръста на

цените на продукти със съдържание под нивата на т.н. „акцизни съставки“, по-високи нива на бедност, повече сива икономика и фирмени фалити;

- Липсва яснота относно администрирането и контрола по прилагането на новите акцизни ставки като се отчитат риска от нарушено етикетирание, непосочване на „акцизните“ съставки и др.

Ако МТСП и МФ подкрепят инициативата на министрите П. Москов и Кр. Кралев, на последното заседание на НСТС проведено на 29.09.2015г., съответния законопроект следваше бъде внесен за консултиране със социалните партньори вкл., с браншовите синдикални и работодателски организации от хранително питейната индустрия.

Подчертаваме, че в конкретния случай:

- съответните държавни органи предприемат законотворческа активност извън законово определените правомощия и компетентност, доколкото иницирането на данъчни промени в обхвата на трудовите, осигурителните отношения и жизненото равнище е в сферата на основна компетентност на Министерство на финансите;
- медийните и предизборни изяви не следва да игнорират социалния диалог и дебат в НСТС.

Предлагаме този текст Предвиденото повсеместно облагане на значителна част от хранителните продукти, ще стимулира допълнително сивия сектор, често покровителстван от контролните органи; да отпадне, тъй като искането е политическо, а министърът на здравеопазването и министърът на спорта не са контролни органи. Контролните Органи твърдят, че няма такива т.нар. „вредни храни“.

Ако все пак такъв закон влезе за разискване предлагаме да се определят кои са „добри храни“ – да се направи списък и за тях ДДС да се намали с минимум 10%. Нека вземем за пример Румъния, която намали ДДС на храните на 9%, а преди месец Хърватия намали ДДС на храните от 20% на 10%. Да се поучим от добрите практики на тези държави, които стимулират родния си бизнес.

С УВАЖЕНИЕ,

БОЖИДАР ДАНЕВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Изх. N 1801-5
дата 28.10.2015

ДО
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ И
МИНИСТЪРА НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС

Г-Н ИВАЙЛО КАЛФИН

СТ А Н О В И Щ Е

на БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

ОТНОСНО: ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ДАНЪК ЗА ОБЩЕСТВЕНОТО
ЗДРАВЕ

УВАЖАЕМИ Г-Н КАЛФИН,

Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект на Закона за данък за общественото здраве, Българската търговско-промишлена палата (БТПП) изразява своята позиция:

БТПП приветства идеите за подобряване на здравословното състояние на населението, но счита че далеч по-ефективно ще бъде ако Министерство на здравеопазването концентрира усилията си към разяснителни кампании за здравословното хранене, а не към увеличаване на данъчната тежест.

Считаме, че с фискални мерки няма да се постигне здравен ефект, а само ще се влоши икономическата обстановка в страната и условията за бизнес и инвестиране. Припомняме също така, че един от ангажиментите, записан в ключови приоритети за формиране на стабилно парламентарно мнозинство в 43-то Народно събрание и съставяне на проевропейско реформаторско правителство за стабилно развитие на България, е запазване на данъчната система. Въвеждането на обсъждания данък създава рискове от въвеждане на нови данъци – напр. за тъкани (бои за тях), козметика, алкохол и пр. Освен това автоматично ще се доведе до влошаване на мястото на България в поне 3 международни класации/индекси (например Doing business, Best countries for

business, Country Attractiveness Index in the Venture Capital & Private Equity) в чиито показатели за класиране се включват данъците.

Получаваме сигнали от наши членове от сектора на хранително-вкусовата индустрия, които имат големи притеснения, че този данък не само ще засегне производителите и търговците, но ще има отрицателен ефект като цяло върху икономиката, като ще даде отражение за повишаване на сивия сектор, освобождаване на работни места, а за някои предприятия – дори преустановяване на дейността им. Не на последно място наши членове предвиждат стимулиране транс-граничната търговия с Румъния, т.к там намалиха ДДС с 15% на всички храни и напитки, считано от 01.06.2015.

От представения законопроект става ясно, че данъчната ставка се планира да бъде в размер от 0.43 до 3.10 лв. за 1 кг/литър според вида на стоките, подлежащи на облагане, което ще ги направи по-малко достъпни за потребителите, особено за хората с ниски доходи. Ако приемем, че „обложените“ храни и напитки останат пак по-евтини от био храните и био напитките, то тогава новият данък няма да постигне целения ефект, защото съображение на хората при закупуването на храни и напитки са на първо място техните финансови възможности, а преценката за здравословно хранене се прави най-малко при равни цени на био храните и останалите храни. Ако последните се изравнят с цените на по-здравословните стоки няма никаква гаранция, че ще има увеличено потребление, обратното – със сигурност хората с ниски доходи ще могат да си позволят по малки количества.

От мотивите към законопроекта не е ясно от една страна какви приходи се очакват, а от друга – колко ще бъдат разходите по администриране и контрол по данъка за общественото здраве. Възможно е последните да се окажат много повече от приходи в бюджета. Като се вземе предвид и очакваното по-ниско потребление, заради повишението на цените, може да се прогнозира спад в приходите от ДДС. Всичко това поставя под съмнение крайния бюджетен ефект от въвеждането на този данък, така както се предлага без оценка на въздействието.

БТПП предлага на Министерство на здравеопазването да насочи усилията си в спазване на Регламент 1169/2011 на ЕС, като насърчи фирмите да вписват информацията в Продуктовия каталог на сайта на GS1 България или в друг безплатен и общодостъпен сайт, за да имат потребителите информиран избор за храните, а не да са натоварени с допълнителни данъци.

С уважение,
Цветан Симеонов
Председател на УС на БТПП

